

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI ULKOMAALAISLAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Sisäasiainministeriössä valmisteltiin syksyn 2010 ja alkuvuoden 2011 aikana hallituksen esitys, jonka tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön neuvoston toukokuussa 2009 antama niin kutsuttu *erityisosaajadirektiivi* eli direktiivi 2009/50/EY kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö valmistelivat esitykseen sisältyvät omiin toimialoihinsa kuuluvat säädösmuutokset.

Sisäasiainministeriö lähetti esitysluonnoksesta lausuntopyynnön yhteensä 31 eri taholle 2.3.2011. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö pyysivät lisäksi lausunnot omilta hallinnonaloiltaan.

Lausunnon antoi yhteensä 24 tahoa, jotka olivat: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriön poliisi-osasto, Oikeuskanslerinvirasto, Maahanmuuttovirasto, Uudenmaan työlupayksikkö, Lappeenrannan työlupayksikkö, Tampereen työlupayksikkö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Tilastokeskus, palkansaajakeskusjärjestöt SAK, STTK ja AKAVA, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Suomen Yrittäjät ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Suomen Kuntaliitto. Ympäristöministeriöllä, Rajavartiolaitoksella, korkeimmalla hallinto-oikeudella, Helsingin hallinto-oikeudella, eduskunnan oikeusasiamiehellä ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella ei ollut esityksestä lausuttavaa.

Yleistä

Lausunnoissa suhtauduttiin esitykseen pääosin myönteisesti. Suurin osa lausunnonantajista kannatti nykyisen, ulkomaalaislain 79 §:ään perustuvan erityisosaajien maahantulojärjestelmän säilyttämistä EU:n sinisen kortin rinnalla. Lausunnoissa esitettiin myös huoli oleskelulupajärjestelmän vaikeaselkoisuudesta. Useammassa lausunnossa nykyisen järjestelmän todettiin olevan toimiva ja direktiivin täytäntöönpanon toivottiin vaikuttavan siihen mahdollisimman vähän.

Sosiaali- ja terveysministeriö täydensi lausunnossaan esitystä kansanterveyslain 14 §:n ja erikoissairaanhoidon lain 3 §:n muutosehdotuksilla ja niiden perusteluilla.

Tiivistelmät lausunnoista

Oikeusministeriö korosti lausunnossaan, että ehdotuksen jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että direktiivi ei tuo nykytilaan nähden lisää byrokratiaa, päällekkäistä sääntelyä ja sääntelyn vaikeaselkoisuutta. Ehdotuksessa on yhdenvertaiseen kohteluun liittyviä ongel-

mia, koska direktiivi on lähtökohtaisesti ihmisryhmiä erotteleva. Oikeusministeriö kehottaa varmistamaan, että direktiivi ei lisää eri ihmisryhmien perusteettomia luokitteluja sekä tarpeettomia uusia velvoitteita ulkomaalaisille työntekijöille. Esitystä tulisi myös arvioida perustuslain 6 §:n näkökulmasta. Lisäksi on syytä varmistaa, että direktiivin mukainen yhteensä enintään kahdeksantoista kuukauden poissaolo Euroopan unionin alueelta ei vaikuta sosiaaliturvalainsäädännön soveltamiseen. Oikeusministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota myös joihinkin muutoseikkoihin.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että esityksestä ei näyttäisi aiheutuvan merkittäviä kuntien toimeentulotukijärjestelmään liittyviä taloudellisia vaikutuksia. Sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa muun muassa sosiaaliturvan ja koulutuksen alalla. Valtiovarainministeriö huomauttaa, että sosiaaliturvan osalta esitykseen sisältyivät ainoastaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia koskevat muutokset, sillä kuntien järjestämistä vastuulla olevia palveluja ja etuuksia koskevat lakimuutokset puuttuivat [vielä tuolloin] esitysluonnoksesta. Terveysturva- ja sosiaaliturvan lakimuutosten lisäksi tarvittaisiin vastaava muutos myös lasten kotihoidontukea koskevaan sääntelyyn.

Valtiovarainministeriö toteaa, että EU:n sinisen kortin haltijat saisivat yleensä kotikunnan Suomesta, sillä he täyttävät kotikuntalain 4 §:n edellytykset. Ainoastaan tilapäisen oleskeluvuoden saaneet alle kahden vuoden työsuhteeseen tulleet erityisosaajat eivät saisi kotikuntaa. Tämän ryhmän kohdalla voimassa olevassa lainsäädännössä ei säädetä, minkä kunnan vastuulla palvelujen ja etuuksien järjestäminen ja rahoitus on.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esityksen vaikutuksia tulisi arvioida tarkemmin ja kattavammin. Arvioissa tulisi ottaa kantaa mm. siihen, kuinka paljon asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin tulevien henkilöiden määrä lisääntyy esityksen johdosta ja mitkä ovat esityksen taloudelliset vaikutukset koko julkiselle taloudelle, huomioiden myös vaikutukset kuntiin. Arvioissa tulisi lisäksi huomioida erityisosaajien mukana muuttavista perheenjäsenistä aiheutuvat vaikutukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhteistyössä sisäasiainministeriön kanssa valmisteillut hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä seuraavilta tahoilta: ammattikorkeakoulut, yliopistot, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto ARENE, Suomen yliopistot Unifi ry, Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto SAMOK sekä Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL. Toimitetuissa lausunnoissa ei esitetä muutoksia ehdotettuihin yliopisto- ja ammattikorkeakoululain säännösmuutoksiin.

Kuntaliitto on sisäasiainministeriölle toimittamassaan lausunnossa edellyttänyt selvitystä koskien opiskeluoikeutta käyttävien EU:n sinisen kortin haltijoiden opintojen kustannuksia ja niihin liittyvien asioiden käsittelyä. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa Kuntaliiton lausunnon johdosta kuntien osallistuvan ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen perusteena oleviin kustannuksiin myös ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavan vieraskielisen koulutuksen osalta. Koska opetus- ja kulttuuriministeriö pitää epätodennäköisenä, että korkeasti koulutetut sinisen kortin haltijat hakeutuisivat Suomessa opiskelemaan työn ohella, arvioidaan ehdotetun ammattikorkeakoululain 26 b §:n muutoksen kunnille mahdollisesti aiheuttamat kustannukset erittäin vähäisiksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön käsityksen mukaan esitys ei näin ollen sisällä sellaisia kysymyksiä tai kustannusvaikutuksia, jotka edellyttäisivät asian käsittelyä kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa.

Hallituksen esityksen päätösmenettelyyn liittyen opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa yliopistolain 68 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan Helsingin yliopiston kanslerilla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa valtioneuvostossa käsiteltäessä Helsingin yliopistoa koskevia asioita.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan vaikuttaa direktiivin velvoite siitä, että sosiaaliturva-asioissa EU:n sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti sinisen kortin myöntäneen jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa. Tästä syystä asumiseen perustuvaan sosiaaliturvalainsäädäntöön on tehtävä muutoksia. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää myös, että direktiivin tarkoittamien erityisosaajien kohtelu on yhdenvertaista julkisten terveyspalvelujen osalta. Tämän vuoksi kansanterveystyön 14 §:ää ja erikoissairaanhoidon 3 §:ää on muutettava. Sosiaali- ja terveysministeriö täydentää lausunnossaan hallituksen esitystä ko. pykälien muutosehdotuksilla ja niiden perusteluilla. Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt esityksestä lausunnon Kansaneläkelaitokselta.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, ettei muutos aiheuta lisäyksiä valtion menoihin. Ministeriö huomauttaa, että niissä tilanteissa, joissa sinisen kortin haltijalla ei ole Suomessa kotikuntaa, oleskelukunta vastaa terveydenhuollon kustannuksista. Ministeriö täydensi hallituksen esitystä myös taloudellisten vaikutusten arvioinnin osalta.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto kiinnittää huomiota esityksen riippuvuuteen eduskunnassa hyväksytystä lakiehdotuksesta (HE 104/2010 vp), jonka voimaantuloajankohtaa ei ole vielä määritelty. Mainitussa lainmuutoksessa säädetään mm. oleskelulupakortin käyttöönotosta, millä on vaikutusta myös Euroopan unionin sinisen kortin käyttöönottoon. Oleskelulupakortit otetaan Suomessa käyttöön aikaisintaan syyskuussa 2011. Tämä yhteys olisi poliisiosaston mielestä hyvä tuoda esiin hallituksen esityksessä.

Lisäksi poliisiosasto kiinnittää huomiota ehdotukseen erityisosaajadirektiivin 8 artiklaan perustuvasta ulkomaalaislain uudesta 81 d §:stä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että Suomen myöntämän EU:n sinisen kortin haltija ja hänen perheenjäsenensä voi viipymättä palata maahan ja oleskella kolme kuukautta, jos toinen jäsenvaltio ei myönnä hänelle sinistä korttia, vaikka kortti ei olisi enää voimassa. Poliisiosaston näkemyksen mukaan asiasta olisi syytä lisätä säännös myös maahantulon ja laillista maassa oleskelua koskeviin ulkomaalaislain 11 §:ään ja 40 §:ään. Käytännössä ongelmalliseksi poliisiosaston mukaan voi muodostua se, miten palaaja voi todistaa rajaviranomaisille oikeutensa palata Suomeen, jos hänen sininen korttinsa ei ole enää voimassa. Poliisiosaston mukaan luonnos voi tällä hetkellä myös antaa sellaisen kuvan, että oikeus kolmen kuukauden oleskeluun palaamisen jälkeen olisi ehdoton, vaikka yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden suojaaminen edellyttäisikin henkilön käännättämistä aikaisemmin maasta. Poliisiosaston näkemyksen mukaan direktiivin tarkoituksena ei voi olla antaa EU:n sinisen kortin entiselle haltijalle vahvempaa oikeutta oleskella maassa kuin mikä esimerkiksi unionin kansalaisella on.

Oikeuskanslerinviraston lausunnon mukaan esityksen jaksossa Suhde perustuslakiin ja sääntämisyhteisö on perusteltua käsitellä esitystä perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen valossa ja erityisesti pohtia hyväksyttävää perustetta asettaa EU:n sinisen kortin haltija erilaiseen asemaan työntekijän oleskeluluvan haltijaan nähden. Esityksen mukaan sinisen kortin myöntämisedellytykset ovat tiukemmat kuin tavanomaisen työntekijän oleskeluluvan kohdalla, mutta toisaalta kortin saanut erityisosaaja saavuttaa työntekijän oleskeluluvan haltijaa paremmat oikeudet ja etuudet.

Maahanmuuttovirasto ottaa lausunnossaan kantaa hallituksen esityksen useisiin eri kohtiin.

Maahanmuuttovirasto toteaa, että tämänhetkinen tilanne erikoisosaajien palkkakynnykseen liittyen on tuotu esityksen perusteluissa hyvin esiin.

Erityisosaajadirektiivi on suunniteltu tulevaksi voimaan siten, että oleskelulupakortti olisi jo käytössä direktiivin tullessa voimaan kansallisesti viimeistään 19.6.2011. Maahanmuuttovirasto toivoo esitykseen selvitystä käytännön menettelyistä tämän välivaiheen aikana, jolloin oleskelulupakorttia koskeva sääntely ei ole vielä voimassa. Virasto toivoo esimerkiksi selvennystä muutoksen vuoksi mahdollisesti tarvittavista oleskelulupatarran lisämerkinnöistä.

Erityisosaajadirektiivin 9 artiklan mukaan sininen kortti on peruutettava, jos kortinhaltija ei noudata 12 artiklassa säädettyjä rajoituksia. Ilmoitusvelvollisuutta ei perustelujen mukaan ole tarkoitus säätää Suomen ulkomaalaislaissa, koska vastaavaa säännöstä ei ole muidenkaan kohdalla. Maahanmuuttovirasto esittää kuitenkin pohdittavaksi, olisiko vastaava säännös tarpeellinen myös muiden työntekijöiden kohdalla.

Esitysluonnoksen kohdassa 4.2. tulisi Maahanmuuttoviraston mukaan huomioida ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmälle aiheutuvat muutostarpeet ja niiden taloudelliset vaikutukset.

Maahanmuuttovirasto toteaa, että tutkintotodistusten aitouden sekä hakijalle todellisesti maksettavan palkan suuruuden selvittäminen tulee käytännössä olemaan haasteellista. Lisäksi Maahanmuuttoviraston mielestä esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi avata sitä, mitä lain 3 §:n 1 momentin ehdotetussa 27 kohdassa mainitulla ”muulla muodollista pätevyyttä osoittavalla asiakirjalla” tarkoitetaan.

Maahanmuuttoviraston mielestä yhteyspisteenä toimimiseen liittyvästä tiedonvaihdesta virastolle aiheutuvaa työmäärää ei ole syytä aliarvioida. Lisäksi Maahanmuuttovirasto toteaa, että esityksen ulkomaalaislain 67 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa pitäisi tarkentaa, että viraston on tarkoitus toimia yhteyspisteenä vain direktiivin 16 ja 18 artikloissa mainitussa tietojen vaihdossa, eikä lisäksi 20 artiklassa mainittujen muiden jäsenvaltioiden toimittamien tietojen vastaanottamisessa ja toimittamisessa. Maahanmuuttovirasto toivoo myös selvennystä 58 b §:n yksityiskohtaisten perustelujen sanamuotoihin.

Uudenmaan työlupayksikkö ottaa lausunnossaan laajasti kantaa hallituksen esityksen eri kohtiin. Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pituuteen (53 §) liittyen Uudenmaan työlupayksikkö toteaa, että säädös koskee jo nyt usean eri viranomaisen toimivaltaan kuuluvaa tulkintaa. Erityisen tärkeää on se, että tulkinnat vastaavat toisiaan. Oleskelulupalajien tulkinnassa on työsuhteen luonteen lisäksi arvioitava myös työnteon luonnetta.

Euroopan unionin sinisen kortin peruuttamiseen (58 b §) liittyen Uudenmaan työlupayksikkö huomauttaa, että työntekijän oleskelulupaharkinnassa ennen kaikkea jatkolupia arvioitaessa otetaan huomioon jo nyt oleskelun perusteen täyttyminen. Työlupayksikön mukaan mahdollisuus kolmen kuukauden työttömyyteen ilman toimeentuloedellytystä vaikuttaa perustellulta. Sinisen kortin peruuttaminen tulisi työlupayksikön mukaan linjata käytännössä samanlaiseksi riippumatta siitä, millä ulkomaalaislaissa säädetyllä perusteella työhön oikeuttava oleskelulupa on myönnetty.

EU:n sinisen kortin haltijalta vaadittavaan palkkatasoon liittyen Uudenmaan työlupayksikkö toteaa, että eron tekeminen pelkän toimeentulon perusteella sille, millainen oleskelulupa

työntekijälle myönnetään, tuntuu keinotekoiselta ja liian mekaaniselta. Nykyinen 79 §:n säännös erityisosaajista voitaisiin työlupayksikön mielestä poistaa ja sulauttaa työntekijän oleskelulupiin. Erikseen jäisi vain erityisosaajadirektiivin perusteella maassa tapahtuva ansiotyö.

Uudenmaan työlupayksikkö pitää erittäin tärkeänä, että työntekijän oleskelulupaan liittyviä ulkomaalaislain 5 luvun säännöksiä sovelletaan yhteneväisesti eri viranomaisissa. Uudenmaan työlupayksikkö esittää myös, että työnantajavelvoitteita koskevaa 73 §:n 1 momenttia laajennettaisiin ulkomaalaisen työntekijän tasavertaisen kohtelun vuoksi koskemaan myös 79 §:n mukaisia työn perusteella myönnettäviä oleskelulupia. Huomioitavaa Uudenmaan työlupayksikön mukaan on myös se, että muutoksen jälkeen työperusteista oleskelulupaa koskevista asioista säädellään toimeentulon osalta ulkomaalaislaissa eri sisältöisinä ainakin kolmessa eri kohdassa. Yhdenmukaisuuden ja selkeyden kannalta säännösten harmonisointi ja selkeyttäminen olisi tärkeää.

Lappeenrannan työ- ja elinkeinotoimiston työlupayksikkö pitää tärkeänä, että arvio oikeasta oleskelulupatypista pystytään tekemään kaikissa niissä viranomaisten toimipaikoissa, joissa oleskelulupahakemuksia on mahdollista panna vireille. On tärkeää, että tietämys ja osaaminen koskien EU:n sinistä korttia ja korkeaa pätevyyttä on riittävä erityisesti Suomen ulkomaan edustustoissa ja poliisilaitoksilla, jotta välttyttäisiin turhilta viivästyksiltä, kun hakemuksia ei enää lähetettäisi turhaan työlupayksiköihin osaratkaistavaksi.

Työlupayksikkö pitää positiivisena sitä, että Maahanmuuttoviraston verkkosivuilla julkaistaan EU:n sinisen kortin myöntämiseksi vaadittava vähimmäispalkkataso. Työlupayksikkö pitäisi tarkoituksenmukaisena, että myös erityisosaamista vaativan asiantuntijatehtävän perusteella haettavan oleskeluluvan edellytykset ja palkkataso olisivat selkeästi julkaistuna verkkosivuilla.

Tampereen työlupayksikkö ottaa lausunnossaan laajasti kantaa hallituksen esitykseen. Tampereen työlupayksikön mukaan olisi erittäin suotavaa, että niin ensimmäistä kuin jatkolupaakin myönnettäessä työnantaja olisi velvoitettu toimittamaan ulkomaalaislain 73 §:n mukaiset selvitykset työnantajavelvoitteista huolehtimisesta. Vallitseva tilanne mahdollistaa työlupayksikön mukaan työnantajavelvoitteiden laiminlyönnin ja työsopimuslain/työehtosopimusten vastaisen toiminnan. Positiivista työlupayksikön lausunnon mukaan on kuitenkin se, että ulkomaalaislain 73 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöstä sovelletaan myös EU:n sinisen kortin haltijoihin.

Tampereen työlupayksikön näkemys tukee arviota siitä, että suurin osa nykyisistä erityisosaajina maahan tulleista ei täyttäisi direktiivin edellytyksiä korkean palkkakynnyksen suhteen. Työlupayksikön mukaan on huomattava, että lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät lähetettyinä työntekijöinä Suomessa työskentelevät henkilöt. Mikäli EU:n sininen kortti suunnitellaan voitavan myöntää erityistapauksissa työnantajakohtaisena, tulisi nämä erityistapaukset määritellä melko tarkasti. Nykytilanteessa työntekijän oleskelulupaan liittyvä työnantajakohtaisuus ei kaikilta osin toteudu yhtäläisin periaattein. Työlupayksikkö kysyy lisäksi, mitä merkitystä niin kutsutulla *community preference* -menettelyllä olisi, koska ko. oleskelulupatyyppeihin ei sovellettaisi työvoiman saatavuusharkintaa.

Koska direktiivin perusteella myönnettävälle oleskeluluvalle säädetään pisimmillään kahden vuoden voimassaoloaika, tultaisiin valvontaa lupaviranomaisten taholta suorittamaan käytännössä vasta kahden vuoden kuluttua luvan myöntämisestä. Tästä syystä Tampereen työ- ja elinkeinotoimiston työlupayksikkö toteaa, että työlaainsäädännön noudattamista val-

vovat työsuojeluviranomaiset ja erityisesti ns. ulkomaalaistarkastajat tarvitsisivat systematisemmin tietoonsa ulkomaalaisia työntekijöitä työllistävien yritysten yhteystietoja.

Nykyisestä tilanteesta poiketen erityisosaaajien palkan arvioinnissa ei voitaisi ottaa huomioon mahdollisia luontaisetuja, vaan palkkakynnyksen ylittäminen olisi edellytys, jota ei 39 §:n säännöksillä voitaisi sivuuttaa. Tämä vaatimus selkeyttää Tampereen työlupayksikön mukaan viranomaisen toimintakäytäntöä. Myönteistä työlupayksikön mukaan on se, että Suomessa ei ole tarkoitus ottaa käyttöön 5 artiklan mahdollistamaa palkkapoikkeamaa. Tampereen työlupayksikkö toteaa myös, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetty menettely, jossa työnantajana toimiva taho suljetaan pois niin vireytyksestä kuin päätöksen tiedoksi antamisesta, on ristiriidassa työmarkkinoiden tarpeesta lähtevän rekrytoinnin ajatuksen kanssa. Lisäksi työlupayksikkö toteaa, että hakemuksen käsittelylle asetettu määräaika tulisi ottaa huomioon resursoitaessa ko. hakemusten käsittelyä Maahanmuuttovirastossa ja poliisitoimissa.

Tilastokeskus toteaa, että mikäli sinisen kortin saaneista erityisosaaajista tarvitaan tulevaisuudessa tilastotietoja, on asian valmistelun yhteydessä huolehdittava, että Tilastokeskuksen on mahdollista saada käyttöönsä tilastoinnissa tarvittavat tiedot kyseisistä henkilöistä.

Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, STTK ja Akava kannattavat pääpiirteittäin hallituksen esitystä ns. erityisosaaajadirektiivin täytäntöönpanosta. Yleisesti työperäisen maahanmuuton säätelyyn liittyen palkansaajakeskusjärjestöt toteavat lausunnossaan, että tavoitteiden vastaisesti eri työntekijäryhmiä koskevat yhä enemmän eri säännöt, ja että säätely on muuttumassa monimutkaisemmaksi. Tämä saattaa johtaa oikeudenmenetyksiin ja lisätä viranomaisten työtä. Palkansaajakeskusjärjestöjen mukaan myös se, että eri maahantulijaryhmillä on erilainen sosiaaliturva, ei ole pidemmän päälle kestävä ratkaisu. Lisäksi palkansaajakeskusjärjestöt painottavat vahvasti, että viranomaisten on nykyistä tarkemmin huolehdittava siitä, että Suomeen kolmansista maista tulevat työntekijät saavat vähintään työehtosopimuksen mukaisen palkan. Jos näin ei tapahdu, tilanteeseen on puututtava. Palkansaajakeskusjärjestöjen mukaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen on jatkossa oltava paremmin mukana viranomaistyön kehittämisessä ulkomaalaisten työntekijöiden alipalkkauksen ehkäisemiseksi ja suomalaisten työehtosopimusten noudattamiseksi.

Palkansaajakeskusjärjestöt painottavat myös, että direktiivi ei saa edistää aivovuotoa kehityksistä. Heidän mukaansa tämänkaltaisia direktiivejä säädettäessä on mietittävä toimia, jotka ehkäisevät EU:n ulkopuolisille maille mahdollisia haitallisia seurauksia. Lisäksi lausunnossa huomautetaan, että direktiivissä ei ole rekrytointia koskevia säännöksiä. Palkansaajakeskusjärjestöt toteavat, että on tärkeää huolehtia siitä, ettei tänne tulevilta peritä kiellettyjä työnvälitysmaksuja ja muita palkkioita.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry pitää tarkoituksenmukaisena, että direktiivin täytäntöönpano on pyritty toteuttamaan hankaloittamatta nykyisiä maahantulomenettelyjä, joita heidän näkemyksensä mukaan ei ole tarpeen muuttaa. Elinkeinoelämän keskusliitto toteaa, että EU:n sininen kortti saattaa lisätä joidenkin EU-maiden houkuttelevuutta, mutta Suomen asemaa kilpailussa osaavasta työvoimasta se ei paranna. Työperusteista maahanmuuttoa on edelleen edistettävä sekä lainsäädäntöteitse että yhteiskunnassa laajemminkin.

Suomen Yrittäjät ry katsoo, että esityksen pyrkimys olla hankaloittamatta tarpeettomasti nykyistä ja toimivaa järjestelmää saavutetaan ehdotetuin muutoksin. Suomen Yrittäjien mukaan on tärkeää, että nykyisen joustavan kansallisen järjestelmän käyttö direktiiviin perustuvan EU:n sinisen kortin rinnalla säilyy edelleen mahdollisena.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry toteaa lausunnossaan pitävänsä huolestuttavana, että ulkomaalaislakia ja tässä tapauksessa myös muita lakeja joudutaan ”korjailemaan” usein ja nopeassa aikataulussa. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto toteaa myös, että vaikka esityksessä on pyritty mahdollisimman vähäisiin säädännöllisiin muutoksiin, saattavat laintulkinnat muodostua ongelmalliseksi esityksen perustelujen kattavuudesta johtuen. Lisäksi lausunnossa huomautetaan kahdesta muodollisesta yksityiskohdasta esityksessä.

Suomen Kuntaliitto kiinnittää hallituksen esitysluonnoksessa huomiota ammattikorkeakoululain 26 b §:n muutokseen. Muutosehdotuksen myötä koulutusohjelmien maksuttomuus laajennettaisiin koskemaan EU:n sinisen kortin haltijoita, mikä tarkoittaa, että kyseisten henkilöiden opinnot rahoitettaisiin kunta-valtio -suhteessa. Vaikka Kuntaliiton mielestä voidaankin olettaa, että sinisen kortin haltijoilla ei esimerkiksi jo aiemman korkeakoulututkinnon vuoksi olisi laajassa mitassa halukkuutta ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen Suomessa, on sen mielestä opintojen rahoitukseen liittyen kuitenkin selvítettävä, maksetaanko opiskeluoikeutta käyttävien EU:n sinisen kortin haltijoiden kustannukset kunta-valtio -suhteessa vai valtion rahoituksella. Jos ne maksetaan kunta-valtio -suhteessa, on asia Kuntaliiton näkemyksen mukaan käsiteltävä kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.